

Liperin kunnan lausunto Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen uudelleenvalmisteltuun palvelustrategiaan ja palveluverkkosuunnitelmaan vuosille 2024 - 2038

Kunnanhallitus 19.08.2024 § 143

305/00.04.00/2024

Hyvinvointialueen palvelustrategialuonnosta ja sen tausta-aineistoa on päivitetty ja valmisteltu uudelleen virkatyönä sen jälkeen, kun Itä-Suomen hallinto-oikeus kumosi aluevaltuuston kesällä 2023 hyväksymän palvelustrategian ja siihen sisältyvän palveluverkkosuunnitelman.

Palvelustrategia ohjaa hyvinvointialueen toimintaa vuoteen 2038 saakka. Se pohjautuu tietoon maakunnan väestörakenteen ja alueen asukkaiden palvelutarpeiden muutoksista seuraavan 15 vuoden aikana.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen – Siun soten palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman luonnokset ovat lausuttavina 23.8.2024 saakka. Lausuntokierros on kaikille avoin mahdollisuus arvioida valmisteilla olevia suunnitelmia omasta näkökulmastaan.

Asiakirjat viimeistellään lausuntokierroksen jälkeen, ja varsinainen esitys palvelustrategiasta ja palveluverkkosuunnitelmasta lähtee hyvinvointialueen päätöksentekoelementtien käsittelyyn syyskuussa. Hyvinvointialueen tulevaisuuslautakunta käsittelee luonnosten lähettämistä lausuntokierrokselle kokouksessaan 26.6.2024. Tulevaisuuslautakunta ei ottanut vielä kantaa suunnitelmien sisältöön, vaan arvioi sitä tarkemmin vasta lausuntokierroksen jälkeen.

Keskeinen muutos aiempaan suunnitelmaan verrattuna on se, että jokaisessa Pohjois-Karjalan kunnassa olisi jatkossakin joko sote-asema tai sote-keskus. Palvelujen saatavuutta täydentäisivät suurimmissa kunnissa sosiaali- ja terveystieteiden palvelupisteet, jotka voisivat sijaita joko Siun soten tai yhteistyökumppanin tiloissa.

Luonnoksen mukaan sote-keskuksia olisi maakunnassa seitsemän: Ilomantsissa, Joensuussa, Kiteellä, Lieksassa, Liperissä, Nurmeksessa ja Outokummussa. Sote-keskukset vastaisivat alueensa sote-asemilla ja palvelupisteissä tuotettavista palveluista ja muodostaisivat entistä laajemman, toimintavarmemman ja vetovoimaisemman työyhteisön ammattilaisille.

Suunnitelman mukaan sote-asemia olisi kuusi: Heinävedellä, Juuassa, Kontiolahdella, Polvijärvellä, Rääkkylässä ja Tohmajärvellä. Sote-palvelupisteet puolestaan toimisivat niin sanottujen pitäjien palvelujen tukikohtina Enossa, Kesälahdella, Kiihtelysvaarassa, Lehmassa,

Pyhäselässä, Tuupovaarassa ja Valtimolla. Palveluverkkosuunnitelma on laadittu siten, että 95 %:lle pohjoiskarjalaisista lähin sosiaali- ja terveydenhuollon toimipaikka olisi korkeintaan 40 minuutin ajomatkan päässä.

Palvelustrategialuonnos sisältää myös liikkuvia palveluja, jotka voidaan tuoda asiakkaiden lähelle monipalveluautolla, jalkautuvina palveluina esimerkiksi kouluille tai päiväkoteihin tai pop-up-tyyliin, kuten rokotustapahtumat.

Monikanavaiseen palveluverkkoon kuuluvat myös laajenevat digitaaliset palvelut, jotka antavat asiakkaille mahdollisuuden paikasta – osin myös ajasta – riippumattomaan asiointiin sote-palveluissa. Digitaalisia palveluita kehitettäessä on huomioitava, että ne eivät ole kaikille kuntalaisille saavutettavissa olevia palveluita ja samat palvelut tulee olla saatavissa myös muulla tavalla.

Kotiin vietävät palvelut, kuten muun muassa kotihoito ja kotisairaanhoidot, kuuluvat myös palveluvalikoimaan ja jatkuvat entisellään. Väestön palvelutarpeen muutoksissa on syytä ennakoida rakennemuutokset ja niiden kustannusvaikutukset.

Liperin kunnan lausunto

Liperin kunta toteaa lausuntonaan, että vaikka palvelustrategia laaditaankin vuoteen 2038 saakka, on tärkeää pystyä reagoimaan väestön muuttuvaan määrään ja palvelutarpeeseen. Muutoksia on seurattava aktiivisesti ja palveluiden järjestämistä suunnattava palvelutarpeen mukaisesti. Tärkeänä nähdään Liperin kirkonkylällä sijaitsevan laajan palvelun sote-keskuksen toiminnan jatkumisen lisäksi äitiys- ja lastenneuvolan palauttaminen Ylämyllyn alueelle mahdollisimman pian. Lasten ja nuorten perustason mielenterveyspalvelut tulee olla lähipalvelua ja helposti saavutettavissa lasten ja nuorten luontaisissa ympäristöissä.

Strategiassa pidetään tärkeänä asiakkaiden palveluohjausta. Onkin erittäin tärkeää, että erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat asiakkaat, ikääntyneet, maahanmuuttajataustaiset sekä syrjäytymisvaarassa olevat nuoret saavat oikea-aikaista ja riittävän perusteellista palveluohjausta tarvitsemiinsa palveluihin.

Strategiassa nostetaan runsaasti esille kehittyviä digitaalisia palveluita. Perhekeskustoiminnan digitaaliset palvelualustat tulee ottaa nopeasti käyttöön ja kehittämisessä on hyödynnettävä kuntien ja kolmannen sektorin yhteistyötä. On kuitenkin tärkeää huomioida palveluiden ja ohjauksen saavutettavuus myös niille väestöryhmille, jotka eivät pysty käyttämään digitaalisia palveluita.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvät tavoitteet näyttävät strategiasa vaatimattomilta. Lain mukainen vastuu hyte-työstä vaatii hyvinvointialueelta selkeää resurssointia. Erityisen tärkeää olisi nostaa esille ennaltaehkäisevän perhetyön ja kotiavun, lähisuhdeväkivallan ehkäisyn, eroauttamisen, ennaltaehkäisevän päihdetyön sekä elintapaohjauksen merkitystä.

Strategiasa on hyvin kuvattu yhteensovittavan johtamisen ja yhteisasiakkuusohjauksen sekä yhtenäisten palveluketjujen merkitystä. Perusasiakastyön resurssin turvaaminen on tulevana vuosina tärkeää, kun hyvinvointialueella on runsaasti erilaisia kehittämis- ja hanketehtäviä. Toiminnan laatu tulee olemaan vahvasti riippuvainen henkilöstön saatavuudesta sekä lähiesihenkilötyön resursseista ja osaamisesta.

Toimitilojen osalta tulisi ensisijaisesti hyödyntää kuntien olemassa olevia käyttökuntoisia toimitiloja uusien toimitilojen rakentamisen sijaan. Hyvinvointialueen ja kuntien välisten vuokrasopimusten uudelleen arvioinnissa tulee huomioida se, että kunnilta leikattiin rahoitusta ja vastaavasti hyvinvointialue sai rahoituksen toimitilojen nykyiseen vuokratasoon perustuen. Kuntakonsernit eivät myöskään voi jatkossa vuokrata toimitilojaan hyvinvointialueelle kustannuksia alemmalla tasolla, mikä oli mahdollista kuntayhtymäaikaan, jolloin Siun sote oli osa kuntakonsernia.

Liperin kunnan ikäihmisten- ja vammaisneuvoston lausunnot ovat tämän lausunnon liitteenä.

Valmistelija	Hyvinvointijohtaja, talousjohtaja, hallintopäällikkö
Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus hyväksyy Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen uudelleenvalmisteltuun palvelustrategiaan ja palveluverkkosuunnitelmaan vuosille 2024 - 2038 annettavan lausunnon.

Tämän lausunnon liitteenä ovat lisäksi ikäihmisten- ja vammaisneuvoston lausunnot hyvinvointialueen palvelustrategiaan ja palveluverkkosuunnitelmaan.

Tuula Pakarinen, Sanna Rissanen, Juha Kosonen ja Eero Reijonen poistuivat asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi (syy: intressijäävi).

Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus.
--------	-----------------------------

Ote

kirjaamo@siunsote.fi